Ч. 225. Чернівцї, пятниця дня 11. (23.) жовтня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

„Зелена Буковина“.

І. Коник „Православной Буковины.“

Сего року в маю в числї 10-ім „Прав. Буковины“ читали ми, що „богоспасаемая старорусская партія, посѣдѣвши вѣроятно отъ старости, даже рта не открываетъ, дремлетъ, если не сладко спитъ“. Докази, що оно так дїйсно єсть, нас зовсїм вдоволили і переконали... З того часу не стало ся нїчого такого незвичайного, по чім можна би пізнати, що староруска партия на Буковинї вже „не дремлетъ.“ Взяла вправдї „общество русскихъ женщинъ“ в свої руки, але в тім обществі завсїгди так бувало, що одна панї Матковска все провадила, а другі були для паради і для титулів „касирши, контролорши, библїотекарши, секретарши“ і т. д. І тепер ледви чи буде инакше, бо в товаристві треба досить богато робити, а до того москвофіли, що привикли лише все неґувати і нїчого натомісць не ставити, нїколи не були охочі. Так само по полїтичнім обществі „Народная Рада“ нїчого позитивного не можна сподївати ся, як се впрочім і сам п. Козаркевич, редактор „Прав. Буковины“, висказав на зборах сего товариства.

Значить, старорусская „партія“ (красна менї партия!) „если не сладко спитъ, то дальше дремлетъ,“ і тільки сї обидва редактори ратують славу єї, вихвалюючи себе що тижня або що дві недїли, як то они „смѣло, мужественно, честно и неустрашимо не допускаютъ и никогда не допустятъ украйномановъ завести нашъ русскій народъ въ іезуитское и польское рабство.“ Нема кому їх похвалити, то хоч самі себе, бідолахи, величають...

В чім же видко ті всї гарні чесноти, ту сьміліcть, хоробріcть і неустрашиміcть н. пр. „Православной Буковины“? Відповідь коротка: видко єї в чисто Дон-Кішотскій борбі з вітраками. Видумає собі байку, що Поляки разом з єзуітами і „україноманами“ завзяли ся знївечити сьв. православіє і — хоч цїлими лїтами не дїє ся в краю нїчого такого, що сьвідчило би о нищеню православія — та ґазета мимо того цїлими лїтами торочить, що страх яка небезпеччість грозить православію!... Отсе той коник, на котрім безнастанно їздить „Православная Буковина“ і очивидно за ріжні циркові продукциї на тім кони бере заплату.

Для викоріненя православія на Буковинї — як читаємо в числї 19-ім „Прав. Буковини“ — „предпринимаются крайніи и довольно грубыи мѣры.“ Хто би думав, що ті крайні і грубі способи такі вже справдї грубі, що їх кождий бачить і пальцем на них може вказати. Отже нї! хоч они такі грубі, а сама „Прав. Бук.“ признає ся, що їх не бачить, бо все, каже, „не ведется откровенно, а подпольнымъ образомъ (способомъ)“, в наших часах „послѣдовалъ незамѣтный образъ дѣствія тайного подкопыванія основъ св. православной церкви“...

Отже ті крайні і грубі способи на знищене православія дїють ся „подпольнымъ образомъ.“ А хто такий підпольний спосіб придумав? Ну, розуміє ся: Рим і Поляки разом з єзуітами і „україноманами.“ А на що они се придумали? Для златинїзованя всхідної церкви. Що-ж Полякам і Русинам з того прийде? Зовсїм нїчо, а навіть шкода, бо на думку „Прав. Бук.“ — „преимущественно для славянъ католицизмъ означаетъ отказъ отъ той культурной миссіи, якая предстоитъ славянству.“ По яке-ж лихо Поляки і україномани, яко Славяни, зрікають ся сеї культурної місиї? А що думати про Чехів-католиків, чи они собі так само маловажать свою місию?

Чи на думку „Прав. Буковины“ всї католики-Славяни, хоч їх є мілїони, дурнїйші від п. Козаркевича, що не можуть зрозуміти своєї місиї і не зрікають ся католицизму? Але-ж се таке вузкоглядне і наївне становище, що, з него річ судячи, треба би всїх католиків-Славян зачислити між Нїмцїв і Французів, а не до Славян, лише длятого, що їм їх католицка церков

---

27) **ФРІЦ РАНДЕЛЬ.**

Повість з норвеского

Хр. Вінтерґієльма.

(Дальше).

Передумував якийсь час над новелїстичним з'ображенем родинних відносин, в котрім хотїв представити цїлу тоту шмінковану і облудну гниль та усю придавлену природність. Робив для себе нотатки, збирав типи і враженя з давнїйшого часу і з теперішного і зачав навіть поволи укладати материял. Чим більше роздумував над сими річами, тим більше переконував ся, що все те никле, боязке, простакувате і дике у низших кляс походить тільки від утиску кляс висших, що спиняє їх порушати ся свобідно і піднести ся до понятя краси. Они жиють для того в баговиню низького, бо їх туди спихають, але ті урядники, що так пнуть ся до власти, ті грубі великі купцї, що пропадають за уживанем, ті облудні попи, стрійні, базарові дами, говіркі, ласі на пригоди панни, віроломні жінки і чоловіки і як они там усї називають ся — они вже в крови мають гниль, се отвертий рак на суспільности, котрого треба огнем випалити.

Єго власний досьвід житя поучав его достаточно об тім, що таке — людскі пристрасти в своїй внутрішній істотї, як они можуть в уживаню лучити ся, розвивати ся і як їх можна використати. У него, правда, вивязало ся оно в красу і тому з правом висвободженої індівідуальности, але він хотїв ужити елементів і все вивернути на бридку сторону, показати, як оно видає ся під брутальною рукою, без ніжного, делїкатного, естетичного прикрашеня.

Однак ішло дуже поволи з зібранем тих подробиць і з уложенем їх в сталі образи; тут показало ся, що ему не достає давнїйшої пружистости, тай і не спішило ся ему, він міг прецїнь чекати, доки его дух не збудить ся.

А потому зайшло иньше, що его розсївало.

По перше мав він кілька сцен зі своєю мамою. Цїлком супротив его ожиданя мала панї Рандель по смерти свого мужа одну зі своїх більше сьвітских періoд, коли відкладала релїґію на недїлю і на засїданя в товаристві. Не мала нїкого, на кого би переливала свою релїґію, бо єї дївчина була така сама ревна сестричка, як она, а опріч того мала она несьвідомо таке безбожне почуте, що доля лично з'бидила єї, видерши від неї мужа. Она дїйсно відчувала свій вдовичий стан; як прийшла між людий, видно було велику ріжницю.

Але коли призвичаєне загоїло легку рану сумуючої душі, почала нудити ся. Передумувала поважно над тим, чи не виїхати би до столицї і замешкати у Фріца. Але все таки то було трохи за утяжливо, а при тім так дивно, відривати себе від давнини, до котрої навикла. Зажила, вигідна жінка зросла ся з своїми відносинами і оселею.

„Менї здає ся, що моя самотина стає для мене чим раз більше без змісту,“ нарікала одного разу на засїданю перед сьвященником. „Ой, вірте менї, се страшна судьба, так без змісту, так без змісту!“

„Мусите читати щось доброго і пожиточного, моя добра панї. Як позволите, я пришлю вам кілька книжок.“ І він післав їй нове видане отців церковних Авґустина і Кипріяна, а панї Рандель прочитала їх з сяким-таким інтересом; вправдї тогди за сьвятих були дуже дивні відносини, але дуже поучаючі і покріпляючі.

Підчас того студіованя відвідав єї одного дня Ведель Степерзен, що прибув до своїх родичів у гостину. Уже его поява зробила на неї велике вражінє. Она бачила его послїдний раз як хорошого, але трохи змарнїлого і збурлакованого студента, але тепер виступав він з штивною, спокійною постатею, в довгім сурдутї, в високій, чорній камізельцї і білій краватцї. А впрочім его лице було худощаве і блїде, немов переняте духом поважної боротьби, а погляд був досить ясний, але тяжкий і глубокий.

„Чую, що ти „лучшую часть“ вибрав, Ведель,“ сказала по першім привитаню. „Правда, не будеш нїчо мати против того, що я говорю ще ти до тебе? Се був хороший час, твоя мати оповідала менї.“

„Тяжкий був і рішучий, але закінчив ся прецїнь так красно, що я не знаю, як маю дякувати Богу за те,“ відповів Ведель з вогким поглядом, що був доказом его отвертости. „Заду-

так само дорога, як православним — православна!

Але дарма глядати у „Правосл. Буковины“ здорової льоґіки! Она-ж не для Буковини, а для Росиї мусить силоміць доказувати, що „небезпечність для сьв. православія на Буковинї робить ся незвичайно грізною і нема жадного сумнїву, що заходи против православія на Буковинї придумані незвичайно хитро, доконують ся вперто і находять підмогу зі сторони сильних міра сего“... Але коли-б редакторам „Прав. Буковины“ прийшло ся на той хрест, який находить ся в заголовку їх ґазети, присягнути по совісти, кого вважають найбільшим ворогом православної церкви, хто підкопує повагу єї найбільше, — то они під грізьбою присяги певно сказали би дїйсну правду, а іменно, що більша часть самого православного духовеньства маловажить свою власну церков для цїлий сьвітских і румунїзаторских.

Нинї, пишучи о католицкій пропаґандї, „Прав. Буковина“ бачить лише Рим, єзуїтів, Поляків і українoманів; нинї бачить она, що передовсїм ми, народовцї, аґітуємо против православного дтховеньства, а за духовеньством не бачить нїякої вини; але та сама „Прав. Буковина“ иньшими часами знала також „аґітувати“ против православного духовеньства і „підкопувати основи сьв. православія,“ коли — в хвилевім почутю справедливости — написала н. пр. раз в ч. 17 з минувшого року таке:

„Сумні, дуже сумні появи починають бистро розповсюджувати ся в сторожинецкім повітї, особливо же в становецкім судовім окрузї. Майже всї Волохи тутешного повіта, виня вши кількох правдиво честних Волохів, як також і їх ревні помічники волоскі перекиньчики — прикладають всїх сил, аби сей чисто рускій повіт зволошити. І так пустили они в хід цїлу румунїзацийну машину з єї численним апаратом, як волоскі полїтичні урядники, учителї-румунїзатори і т а к і - ж е с ь в я щ е н и к и, аби придбати племени Траяна чисельну більшість і щоби звербувати для ідеї dela Nistru pân'la Tisa (мрія поета Eminescu) з рускої крови і кости послушних яничарів. Таке душехватство мотивують названі patres patriae тим, що рускі села становецкого повіта, як Станівцї, Костинцї, Кабин, Бобівцї, Драчинцї, Глиниця і пр. б у л и к о л и с ь т о в о л о с к и м и. Коли то іменно було, і с т о р и я о т і м н е з н а є, то можна хиба найти в апокрифічних істориях, написаних партийними волоскими „ученими,“ котрі рускому народови відказують права істнованя на єго рідній, прадїдній буковиньскій землї. І наші румунїзатори поняли, де болестне місце в руского народа: о н и в з я л и с я з а р у м у н ї з а ц и ю є г о н а р о д н и х ш к і л.“

Порівнавши сей уступ з статею в числї 19 „Прав. Буковины“ з сего року, де зовсїм безпідставно говорить ся навіть о впливі католицизму на буков. учителїв і школи, а памятаючи се, що gros інтелїґенциї волоскої — се також сьвященики, меньше-більше всї такі румунїзатори, як ті в сторожинецкім повітї, — прийдемо до таких висновків:

1. Православне духовеньство забуває на задачу своєї церкви і підкопує повагу єї.

2. Буковиньскі москвофіли підтримують румунїзацию, бо она здержує розвій руского народу — і в тій цїли упадок поваги православної церкви приписують безпідставно посторонним впливам.

3. На Буковинї москвофіли ширять небезпечну нетолеранцию релїґійну, забуваючи, що в Австриї вільно жити і католикам, зненавидженим москвофілами і румунїзаторами.

4. З того всего бачимо не підпольну, але явну роботу буковиньских москвофілів на шкоду церкви, народу і краю.

Руска справа в Галичинї.

Нашу гадку про нове руске полїтичне товариство в Галичинї ми вже подали. Повстало оно, як нам доносять, таки головно на домаганє самого галицкого духовеньства. На мотиви основаня кидає сьвітло також промова референта статутів, проф. В. Коцовского, котру тут подаємо:

Рік 1890 становить важну хвилю в нашім народнім житю. Правда, уже 1848-го р., на зазив австрийского правительства, з'орґанїзували ся Русини галицкі вперве до полїтичної дїяльности, але міжтим першим виступленем а подіями з р. 1890 є значна ріжниця: 1848-ого р. не була справа руска анї для правительства, анї — для самих Русинів ще вповнї ясна, а крім того були Русини, та ще в часї безпосередного переходу від абсолютизму до початків житя конституцийного — до полїтичного житя дуже мало приготовані.

Рік 1890 становить з того погляду дуже важний крок наперед. В сїм роцї звернуло ся правительство австрийске вперве до Русинів-народовцїв, а звернуло ся як-раз до тих між ними, кого самі Русини-народовцї узнали тогди за найвідповіднїйших і найгіднїйших. Русини-народовцї відкликнули ся на сей зазив, а відкликнене їх знайшло дуже прихильний відгомін в цїлім краю, як того доказом були численні адреси довіря з всїх сторін краю. Тепер наконець осягнули були Русини-народовцї можність витревалої, а систематичної полїтичної діяльности. Правда, можна було таку дїяльність вести і без зазиву правительства, і се в значній мірі справдї робило ся: — все-ж таки, і сего нїяк не можна заперечити, богато лекше і з богато більшим успіхом можна таку дїяльність провадити тогди, коли правительство само від себе заявляє охоту зближеня і порозуміня, нїж коли правительство держить ся безучастно або опірно. Правда, зроблено опісля виступленю послів-народовцїв в соймі 1890-го р. закид, що виступлене се ослабило або й розбило рускі сили! Закид сей був і несподїваний і неясний; несподїваний — по так многих адресах довіря, а також і длятого, що появив ся трохи за скоро, заки ще можна було як-небудь оцїнити й провірити згадане виступлене; неясний був сей закид вже длятого, що одні відносили єго до самого виступленя, другі що-йно до т. зв. нового курсу-.

мую стати місийним проповідником,“ додав зараз по тім.

„Се-ж дуже гарно,“ сказала панї Рандель майже пестливо, перехиливши голову на бік.

І розуміє ся, незадовго прийшла бесїда на Фріца. Вже-ж знала панї Рандльова властиво вже перед тим, що Фріц був таким, яких она називала при оцїнюваню иньших людий безбожниками, але аж тепер, підчас душевного потрясеня, що відчула при оповіданю Веделя про історию свого наверненя, стало їй ясно, що єсть єї християньским обовязком, впливати на Фріца. Она складала мясисті руки і плакала, і на неї найшов знову один з єї щирих нападів релїґійної ревности. Найгірше лякала ся того, що Фріц може мати одної ночи також такі гидкі привиди, як мав Ведель.

Длятого она поїхала до столицї і виповіла єму промову на упімнене, але се помогло не богато. Фріц був приязний по формі і як дитина виминаючий, але навіть не могло бути бесїди про те, щоби она що небудь осягнула. Сидїла понад годину біля него на софі; бо-ж він і урядив ся так красно і з комфортом і міг тут жити так хорошо і приемно, коби лише був евангелицко-лютераньского духа. Підчас того, як єго напоминала, мала досить часу оглянути єго меблї, єго стоячий зиґар, єго образи, все було хороше, навіть зі смаком. Одно, що не подобало ся їй при оглядинах, була велика на-пів нага стать женщини на тлї темно-зеленої суккнї в кутї комнати. Се нескромна гадка, твердила она. А Венера з Мільо не мала навіть рук, щоби висше підтягнути одїне.

Навернене не повело ся їй, і панї Рандель залишила на той раз надїю.

„Отже ти зовсїм не узнаєш своєї матери, Фріц,“ закінчила з міною справдї нещасливою. Потім відвідали разом пана секретаря при експедициї Юеля і поробили ще деякі орудки.

Але по вісьмох днях прибула знов. Зовсїм забула сказати єму, що єго небіжчик батько єсть тепер в небі, а на смертній постели сказав виразно, щоби Фріц повернув назад на лоно церкви. Се стало очивидно вихідною точкою нового упімненя, бо єї запал і єї несупокій роздула наново розмова з сьвящеником, що їй приніс кілька нових отцїв церковних.

Результат був докладно той самий: „Отже ти не узнаєш зовсїм своєї матери, Фріц!“ Але панї Рандель зовсїм не спала була з тїла за тих вісїм днїв.

Однак від того часу жив Фріц в супокою, бо панї Рандель була дома надто занята великим спором, що обертав ся коло того, чи конечна евангелицко-лютераньска метрика в товаристві для хорих дїтий на селї.

Що єго болїло при тих стараних матери, було по найбільшій части те, що они приходили під условинами, що вимагали взглядности, і єго болїло дуже, що мусїв супротив несупокою і смутку матери заховати ся відклонюючо. Розуміє ся, він знав єї достаточно, щоби зрозуміти, що ся нагла ревність перейде знов скоро, але прецїнь між ними отворила ся пропасть, котру він був змушений оставити отвором, хотяй і як се єго болїло.

Було се неприємно, бо він думав уже, що раз на завсїгди заощадить єго від своїх релїґійних заходів.

В тім часї стало ся також, що всї нотатки до новелї звязав в один пакет і замкнув се до шуфляди, де мали тимчасово лежати.

Тому був винен доктор Роде.

В бесїдї, що они вели одного дня, робив свої замітки до „способу друкованя“ Фріца, як він се називав. Твердив, що все єсть, розуміє ся, нужденне, але цивілїзация єсть рафінованою нужденностию, котру можна ще яко-тако знести, коли сама природа вироджує тільки первісну здичілість. А ся здичілість зі споду тисне ся в висші верстви суспільности і спонукує, що і тота перемішує ся, та що цивілїзована нужденність може стати брутальною.

Коли Фріц зачав против того диспутовати, випровадив Роде против него ріжні докази з науки природної і етноґрафії; і по найбільшій части не удало ся Фріцови відперти їх. Мало помогло єму, що назвав остаточно Родого „проклятим аристократом.“ Роде звернув поволи очи на него і почесав уважно бороду; Фріц не виглядав також надто демократично, але скорше як вередливий attachè, чим популярний радикал.

„Отже ти справдї демократ,“ сказав Роде з спокійним усьміхом.

Фріц засьміяв ся і перестав стругати нігтї, що на них звертав в послїдних часах особливу увагу.

Але коли розлучив ся з Родим, опустив єго легкий, байдужний вираз. Хотяй він властиво не завагав ся в своїм переконаню, де лежить блуд, але прецїнь тепер насунулись нові моменти, на які він перше не зважав; они насїли мов мрачні плями на скінчений образ. А они мусїли перше зникнути. Коли справдї було так, як казав Роде, і коли справдї зіпсуте знаходило ся так само у найдикших народів в повнім розвитку, хотяй звичайно приписувано єго тільки горіючій цивілїзациї, то було се передовсїм доказом на те, що все було в своїй сути ще нужденнїйше, як він сам собі виставляв.

одні звертались з ним до самих послів, другі до правительства (будьто оно не додержало умови), а кождий противник відмінно мотивував сей закид. Тимчасом ніяке порозуміне тіснійшого чи ширшого кружка людий не повинно і не може в нічім шкодити успішній внутрішній праци загалу, — противно, зараз по виступленю в соймі 1890-го звернув сам п. Романчук справедливо увагу на се, що тілько при усильній внутрішній діяльности принесе таке виступлене пожадані наслідки.

Бо-ж не досить звертатись до правительства з жаданями й жалобами, треба при тім — 1) орґанїзациї, бо лише з з'орґанїзованою силою може і мусить всяке правительство числити ся; 2) щоб таку орґанїзацию утворити, треба усильної позитивної праці, праці для позитивних цїлий, треба ті цїли найти і вказати, а суспільність і нарід певно тоді підуть за провідниками. Лише при такій орґанїзациї й при такій усильній праци для позитивних, ясних цїлий можливе якенебудь відношене до правительства, чи порозуміне з ним, чи — коли-б треба — опозиция. Адже й при найліпшім порозуміню мусять заходити й ріжниції й потреба річевої опозициї; адже і ті посли, що витревали на основі порозуміня з правительством з 1890-го р. й дальше придержують ся его — виступили м. р. солїдарно з принципною деклярациєю супротив правительства.

Чи така орґанїзацийна й позитивна діяльність у нас по виступленю послів-народовців з 1890-го р. наступила — о сїм здає ся у нас ніяких сумнївів бути не може. Противно, велика часть народовців, враз з явними ворогами народної справи, почали небавом рішучо виступати против власного діла, розпочалась у нас т. зв. сконсолїдована опозиция. Опозиция сама по собі не була-б ніяким ще лихом, але у нас опозиция стала ся чисто особистою, звернула ся против кількох осіб, що не хотїли опускати занятого в 1890-ім р. становиска, а під позором опозициї правительству — взяла собі ся опозиция за виключну цїль сих кілька осіб. Замісць працювати хоч би й в опозициї позитивно, поставила ся опозиция себе для самої себе цїлию, а як була ведена, найліпшим доказом сего недавне віче в Станїславові, де без всякої прямої причини втягнено в зовсїм невластивий спосіб в дискусию особу найвисшого достойника рускої церкви в Галичинї, хоч церков чейже найважнїйша й єдина загальна наша орґанїзация.

Від 1890-го р. минуло 6 лїт, а за весь той час для позитивної полїтичної діяльности не зроблено у нас нїчого. Нїхто навіть не веде якої небудь евиденциї наших, хоч би й найважнїйших справ, они залягають або — полишені на чужу ласку, бо до сего сили одиниць за слабі й діяльність їх по неволї ограничає ся тісним кругом. Крім того має діяльність одиниць і сю недогоду, що противникам дає нагоду мішати єї одиниції з самою народною справою. А преці-ж основа діяльности сих одиниць лишає ся правдива й непохитна навіть тогди, коли-б єї одиниції при одній чи другій нагоді справді в чім похибили. Замісць стояти на сій основі і використати єї — настав у нас час повного розладу й непорозуміня: у нас приходить до опозицийного єднаня з людьми антинародними, зовсїм без огляду на то, комуто таке єднане одинокую користь принести може й мусить? Чей же не народови, а ствердити се є обовязком так само, як глядати почину до позитивної діяльности на народній основі.

В парляментї переводжені були премногі важні справи, як реформа податкова, катастер і другі. Кожда, хоч би й найменьша ґрупа послів, кожде сторонництво береже там пильно своїх інтересів, а чи се й про нас Русинів сказати можна? У всяких полїтичних справах можна йти або в порозуміню з правительством або й опозицийно, але поперед всего треба-б над всіми тими справами попрацювати.

Кожда діяльність в добрій вірі піднята мусить принести користь, она спонукає бодай противників до пильнїйшої провірки власної діяльности й до усильнїйшої праці. Успіх діяльности нашого товариства залежати-ме поперед всего від нас самих.

Можна було цїлком зниохотити ся. Коли взагалї можна буде прийти до кінця з тим безнастанним досліджуванем річий?

Тогди стало ся, що він замкнув свої записки.

З недостачі занятя хотїв тепер зложити державний іспит, хотяй загадував відложити се до весни, бо властиво був приготований тілько в декотрих предметах. Але він спускав ся на свою добру голову і свою добру память, і справдї показало ся, що оно вистарчило.

В тім довідав ся одного дня, що опорожнене на унїверситетї місце на стипендию. Се відповідало власне для него тепер, коли зробив іспит. Хотяй він не бажав зовсїм вязати ся таким становищем, що вимагало взглядности, але старав ся о него власне тому, що був певний, що ему не дадуть его. Імено відколи він відійшов з редакциї „Норвеґії", почало довкола него ставати тихо — безголосно. Єму здавало ся, як би ішов в забуте, що его не згадують більше, як бувало перше; зміркував, що се лежить у воздусї. А робота до іспиту додала ему нової охоти, виступити троха наперед.

В его кругах натякували, що він есть відповідною особою і як нагла реакция по бездушній безчинности прийшло на него рішене, вести борбу, котрої надіяв ся по причині своєї кандидатури.

Тогди витягнув декотрі з естетичних розвідок, що їх хотїв колись видати книжкою. Перейшов їх і вибрав розправу про енциклопедистів; переконав ся, що она найлїпше написана і досить подає нагоди до супротивлень.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 22-го жовтня 1896.

Краєвий президент ґр. Ґоєс виїхав враз із женою до Галацу і Сінаї в Румунії, аби відвідати свояків.

Товариство властителїв реальностий в Чернївцях. Від давна вже відчували черновецкі властителї реальностий потребу спільного порозуміня. В Чернівцях лучає ся часто, що через малу ошибку виміряють податки, чи то державні чи громадскі, за високо. Поодинокий чоловік рідко коли розуміє ся в сих справах, отже без надумуваня платить ті податки з власною шкодою. Або кілька разів лучає ся, що до помешканя спровадить ся якась доси незнана партия і опісля не хоче платити чиншового: ну і зачинає ся тяганина по судах і такі иньші клопоти. Коли-ж є товариство властителїв реальностий, то має оно евиденцию над такими „честними" партиями і кождий властитель дому буде стеречи ся, его приняти у свій дім. Додаймо ще, що таке товариство може відповідно заступати інтереси всїх властителїв реальностий супротив властий державних чи автономічних, то стане ясно, що таке товариство дуже потрібне і хосенне. Проф. др. Кляйнвехтер, адвокат др. Грабшайд і проф. др. Вендер подали до правительства перед двома місяцями відповідні статути такого товариства, а що доси нема забороняючої відповіди, то основателї того товариства скликують перші загальні збори на недїлю, дня 28-го с. м., на 4-ту год. пополудни до салї людової кухнї в Чернівцях. Шкода з сего товариства для „невластителїв реальностий" може вийти така, що коли змовлять ся, жадати всюди грубого чиншу, то бідні люди не будуть мали навіть де мешкати. А мешканя в Чернівцях вже тепер дуже дорогі.

Шкірка з серни. До жида Мендля Ґольденберґа в Чорнавцї прийшов в недїлю Дьордій Лотоцкий і хотїв продати шкіру з серни. Ґольденберґ пізнав, що шкіра походить з одної крадежи і заявив Лотоцкому виразно, що мусить се подати до відомости жандармериї. Але се зовсїм не настрашило Лотоцкого, бо він не лише готов був до крадїжи, але і до убійства. Тож не богато надумуючись, заявив Ґольденберґови, що коли донесе о всїм жандармериї, то его убе. Жид видко перепудив ся такого відважного чоловіка і попросив жандармерию о его арештоване. Лотоцкого відставлено вже до черновецкого суду.

Артистично-фотоґрафічний заклад Едварда Тшемеского у Львові при улици Третього Мая ч. 7 виконав дуже вірну фотоґрафію Є. Е. кардинала Сембратовича і з сеї фотоґрафії продає фотодруки по 50 кр., а з опакованем 70 кр. за один примірник. Сї фотодруки знамениті, дають справді як найлїпше сьвідоцтво о фотоґрафічнім закладї Тшемеского. Можемо їх сьміло поручити нашим гр. кат. читателям в Галичинї і Буковинї і ми певні, що в кождім інтеліґентнім домі сей фотодрук найде ся.

Значні крадїжи. В Самборі арештовано почтову експедиторку Крамарчик, котра з почтової каси дефравдувала 4.000 зр. таким способом, що фальшувала почтові перекази і посилала гроші свому любовникови в Старій Соли, котрого також арештовано.—На підставі автентичного, а в невитолкований спосіб викраденого документу вибрав якийсь незнаний обманець в касї дирекциї державних зелїзниць у Львові 6.000 зр. в цїнних паперах, зложених яко кавция сільської фірми братів Ґредль; на нікого з персоналу зелїзничої каси не паде найменьший закид. — У Віднї відобрав незнаний обманець на підставі сфальшованого почтового переказу 12.000 зр. в щадничій касї почтовій.

Нетакт бурмістра міста Відня. Перед кількома днями вислала праска рада міска до віденьского маґістрату запитане в якійсь справі по чески. Бурмістр Відня, п. Штробах, звернув то письмо без відповіди, тілько з увагою, що по чески не розуміє. Той факт обурив членів праскої ради міскої і на оногдашнім єї засїданю був предметом нарад. Радний Бжезновский назвав то поступоване п. Штробаха нетактовним (Голоси: То радше безлично!) і поставив внесене, щоби на будуче від віденьскої ради міскої не принимати жадних писем німецких. Бурмістр Ґреґор також назвав поступоване Штробаха нетактовним і прирік заховувати ся в дусї предложеня Бжезновского. Видко нїчого не помогло, що підчас коалїцийного міністерства Молодочехи ішли рука в руку з антисемітами як найлїпші приятелї.

Перший снїг впав сими днями в карпатскій верховинї, в наслїдок чого воздух значно поступенїв. В Солотвинї за Богородчанами упав дня 16-го с. м. такий сильний снїг, що лежав верствою по колїна.

Добродушний бурмістр. В Німеччинї переїзджав один князь через своє мале князївство і і заїхав також до малого місточка. Очивидно устроєно в его честь велику параду, фестин і инр. Підчас пиру повинен був після всяких правил бурмістр виголосити якусь промову в честь князя. Але добродушному бурмістрови якось не приходило нїчо на гадку. Аж вкінци его сусїд ему шепнув, що бурмістр повинен піднести добре жниво сегорічне, що край взагалї дуже щасливий і се все завдячує князеви. Бурмістр встав з поважною міною і сказав: Мої панове, ячмінь сего року удав ся. (Славно! загули присутні.) Так єсть, мої панове, ячмінь дуже добре удав ся. (Славно! і веселість. Мала павза.) Також картофлї добре уродили ся. (Грімке славно!) А що картофлї добре удали ся, то взиваю вас кликнути в честь князя: Наш князь нехай жиє!"

Немилосердна мода. До чого вже парискі дами не доходять в своїй погонї за все новійшою окрасою своєї голови?! Дорогі, рідкі цьвіти їм не вистарчали, тож взяли ся до птиць, казали їх убивати і причіпляли до капелюхів. Але тепер їм і сего стало за мало, тож загадали прикрашувати свої капелюхи живими сотворінями! Істнує маленьке сотворінє, що подабає на черепаху, але не є більше, як великий хрущ. Те сотворінє, знане під імям японьский терапін, жило собі спокійно і мирно, аж нараз кільком парижанкам обридли хамелеони, котрих носили яко окрасу, причіпили терапіна на ланцушку до сукнї і носять его яко прикрасу. Невинне сотворінє має гарний панцир, до котрого приціплює ся ланцушок, а ланцушок знов приціплює ся іглою до ковнїрика сукнї. Тепер можна в Пари-

жи подибати дами, котрим по шиї лазить мале сотворіне! Не знати, над ким більше жалїти, над бідним хрущем чи над дотепними дамами.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 22-го жовтня 1896 року.

Віденъ. *(Засїдане 21-го с. м.)* Палата приняла § 1 закону о своїнї без зміни і приступила до наради над § 2. Заступник правительства секцийний радник Шварценав вступав ся за внесенем комісиї, що горожаньске право має ся, коли через 10 лїт сидить ся в одній громадї. Опісля приступлено до розправи над пильним внесенем пос. Пернерсторфера, щоби візвати мінїстра зелїзниць до науки підвладних орґанів, що вплив на низших слуг зелїзничих, аби не приступали до законно позволених товариств, противить ся засадничим уставам. Мінїстер зелїзниць Ґуттенберґ відповів, що доси слуги не жалували ся на такий натиск, хоч до сего мають безперечне право. Мінїстер скаже розслїдити подані випадки. Фаховий орґан, на котрий покликує ся внескоставець, переборщує, прибільшує і перекручує факти. При зелїзницях потрібний строгий порядок, бо розходить ся прецїнь о житє подорожних. Куда би се завело, коли-б слуги замісць своїх наставників слухали якихсь партийних проводирів? Директори зелїзниць мусять постарати ся о карність, очивидно зі строгим придержуванем ся службових приписів. Мінїстер не противить ся пильности. При голосованю відкинено пильність.

Віденъ. З нагоди срібного весїля одержав президент мінїстрів ґр. Баденї поздоровляючі телеґрами від цїсаря і архикнязя Людвика Віктора. Зраня зложили желаня архикнязь Евгеній, мінїстри, дипльомати, депутациї урядників і и.

Барі. Серед одушевлених окликів народу причалив корабель „Савея,“ на котрім були чорногорский князь, княгиня і княжни та італїяньский престолонаслїдник. В костелї приступила наречена італїяньского престолонаслїдника, княгиня Олена, до католицкої церкви. По торжественній службі Божій удали ся достойні гостї на корабель на пир.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані		Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.